

HE 211/2025

Ympäristöoikeuden asiantuntija Hannes Koljonen Suomen luonnonsuojeluliitto ry
YmV 7.2.2025

Lausunto: HE 211/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastossa annetun lain muuttamisesta

Nettonollateollisuuden lisääminen ja siten fossiilisten polttoaineiden sekä päästöjen vähentäminen on erittäin tärkeää. Kansallisesti on kuitenkin pidettävä huoli, ettei nettonolla-asetuksen toimeenpanemisesta aiheudu kohtuutonta haittaa esimerkiksi ympäristölle tai viranomaisille.

Lakiesityksen mukaiset hankkeiden lupaprosessien ja mahdollisten valitusprosessien käsittelyn sujuvoittamistoimet koskevat valtavaa joukkoa erityyppisiä hankkeita ja vielä suurempaa joukkoa mahdollisia haitallisia ympäristövaikutuksia, jotka kunkin hankkeen lupakäsittelyssä on jatkossakin edelleen asianmukaisesti, huolellisesti ja varovaisuusperiaatetta noudattaen selvitettävä ja huomioitava, asetettavien määräaikojen näitä prosesseja laadullisesti heikentämättä.

Lakiin tulee lisätä täsmennys siihen, mikä on hakemuksen täydelliseksi toteamisen ajankohta, josta lupakäsittelyn määräajan lasketaan alkavan. Tämä siitä syystä, että useimmiten hanke voi vaatia useita eri lupia, joissa lupaviranomaisetkin voivat olla eri tahoja. On epäselvää, tuleeko käsittelyn määräajan alkamiseksi kaikkien hankkeen toteuttamiseksi tarvittavien eri lupahakemusten olla todettu täydellisiksi, vaiko vain yhden tarvittavista hakemuksista. Kunkin hakemuksen täydelliseksi toteaminen kuuluu joka tapauksessa kyseisen lupakäsittelyn toimivaltaiselle viranomaiselle.

On hyvä, että lakiesityksen mukaan yhteyspisteviranomaisella olisi oikeus pidentää nettonolla-asetuksen mukaisten hankkeiden lupamenettelyiden määräaikoja asetuksen 9 artiklan 6 ja 7 kohdissa säädetyin edellytyksin. Lupamenettelyn sujuvoittaminen määräaikoja asettamalla ei saa vaarantaa huolellista ja asianmukaista viranomaistoimintaa. Erityistä sanktiota määräajan ylittymisestä ei tule määrätä.

Syitä yli vuoden kestävien lupaprosessien pituuteen on mm. ympäristöministeriön toimeksiannosta selvitetty ja todettu merkittävimäksi viranomaisista johtuvaksi syyksi liian suuri lupakäsittelyjen määrä henkilöresursseihin nähden (Ympäristöministeriö: Ympäristölupien nopeampi käsittely vaatisi lisää resursseja sekä valtakunnallista lupa- ja valvontaviranomaista. 2021.). Merkittävimäksi luvan hakijasta johtuvaksi syyksi puolestaan on tunnistettu lupahakemusten puutteellisuus. Nämä seikat - ympäristöviranomaisten puutteelliset henkilöresurssit ja toiminnanharjoittajien puutteelliset lupahakemukset - eivät korjaannu lakiesityksen mukaisilla toimilla. Puutteet tulisi korjata muilla asiaankuuluvilla keinoilla, kuten resurssien lisäämisellä ympäristöhallintoon, mikä myös mahdollistaisi luvanhakijoiden nykyistä kattavamman varhaisen neuvonnan lupahakemusten edellytyksistä.

Valtion ja kuntien lupaviranomaisten resursseja joudutaan lakiesityksen mukaan varaamaan nettonollateollisuuden hankkeisiin, ohi muiden käsiteltävien lupa-asioden, mikä hidastaa

muiden tehtävien hoitamisen resursseja sekä muiden kuin nettonollateollisuuden hankkeiden lupakäsittelyjä.

Ehdotettujen ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastossa annetun lain 2 a §:n 5 momentin sekä 2 f ja 2 g §:n tavoitteena on nettonollateollisuuden hankkeiden edistäminen ja niiden sujuvien lupamenettelyjen turvaaminen ympäristönsuojelun korkeaa tasoa vaarantamatta. Kyseisten hankkeiden voidaan katsoa olevan avainasemassa ilmasto- ja ilmasto-neutraalisuustavoitteiden, kuten fossiilisesta energiasta irtautumisen, toteuttamisessa. Ilmastokriisin ohella megatrendinä kaikessa sääntelyssä on tunnistettava luontokato, sekä se, että ilmasto- ja monimuotoisuustavoitteet eivät saa vaarantaa toisiaan, vaan niiden tulee olla johdonmukaisesti toisiaan tukevia.

Lopuksi luonnon- ja ympäristösuojelua koskevissa lupa-asioissa asianosainen on aina myös yleistä etua valvova luonnonsuojeluviranomainen, jolla tulee jatkossakin olla itsenäinen ja riippumaton asema ja puhevalta. Määräaikojen kiristäminen ei saa johtaa yleisen edun valvonnan kannalta kohtuuttomaan tilanteeseen, missä riittävä valvonta ei ole mahdollista, jonka takia myös yleistä etua valvovien tahojen resurssit on varmistettava.

Lisätietoja:

Hannes Koljonen, ympäristöoikeuden asiantuntija, Suomen luonnonsuojeluliitto, p. 044 493 1106, [hannes.koljonen\(a\)sll.fi](mailto:hannes.koljonen(a)sll.fi)